

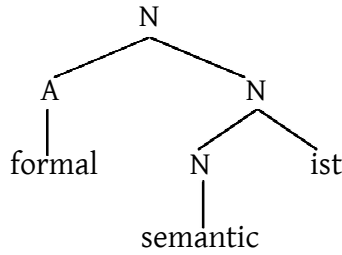
פרדוקס המסגור, עמ' 1

נתחיל עם דוגמא מאנגלית.

שימו לב למילה formal semanticist 'סמנטיקאי פורמלי'.

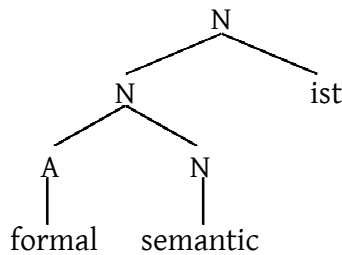
מבחינת המורפמות, המילה הזאת נראית הרכב של formal ו-semanticist.

[formal [semantic - ist]]

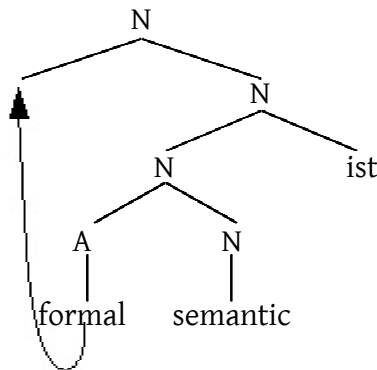

אבל משמעות המילה אינה 'סמנטיקאי שהוא פורמלי' (הוא יכול להיות בן אדם מאד לא פורמלי!) אלא 'מי שעוסק בסמנטיקה פורמלית', מה שרומז שהמבנה הוא:

[[formal semantic] ist]

הפרדוקס הוא שיש שני מבנים/מסגורים המנוגדים אחד לשני שאפשר להעניק למילה הזאת. הציעו כל מיני פתרונות לפרדוקס הזה, כגון תנועה, מסגור מחדש ודרכים יצירתיות להרכיב מורפמות. למשל:

פרדוקס המסגור, עמ' 2

אם ניקח בחשבון את המילה המקבילה בעברית, המצב אפילו יותר בעייתי. למילה העברית סמנטיקאי פורמלי יש רק מסגור אחד אפשרי: המסגור הראשון. סמנטיקה פורמלי(ת) איננה רכיב במילה סמנטיקאי פורמלי.

אולם, בלי קשר לעמדה שלנו למנגנונים כאלה, מסתבר שהם לא יעזרו לנו בכל מקרה. שימו לב למילה האנגלית theoretical linguist (או לתרגומו לעברית: בלשן תיאורטי). כמו במקרה של formal semanticist, לא מדובר פה בבלשן שהוא תיאורטי (רוב הבלשנים התיאורטיים שאני מכיר הם דווקא מאד אמיתיים), אלא במי שעוסק בבלשנות תיאורטית. אלא שבמקרה הזה אי-אפשר לדבר על המבנה הנכון (או המסגור הנכון) של המורפמות, מכיוון שבניגוד ל-semanticist שנגזרת מ-semantic(s) (ו-סמנטיקאי שנגזרת מ-סמנטיקה) על-ידי הוספת מורפמה, linguist לא נגזרת מ-linguistics ו-בלשן לא נגזרת מ-בלשנות באותו אופן.

מכיוון שמדובר בבעיה גדולה לניתוח מורפולוגי, פעם דנו הרבה בפרדוקס המסגור.

באופן מפתיע, יש פתרון טבעי בגישה המבוססת על מילים. החוק המרובע הנ"ל מתאר את העובדות באופן ישר:

$$\begin{array}{ccc}
 \left[\begin{array}{l} /X/_{N} \\ \text{'field of activity } x' \end{array} \right] & \leftrightarrow & \left[\begin{array}{l} /Y/_{N} \\ \text{'practitioner of field } x' \end{array} \right] \\
 \Downarrow & & \Downarrow \\
 \left[\begin{array}{l} /ZX/_{N} \\ \text{'field } x \text{ with qualification } z' \end{array} \right] & \leftrightarrow & \left[\begin{array}{l} /ZY/_{N} \\ \text{'practitioner of field } xz' \end{array} \right]
 \end{array}$$

אין צורך במנגנונים תיאורטיים נוספים. אם ניטוש מבנים של עצים למורפולוגיה, אין פרדוקס!